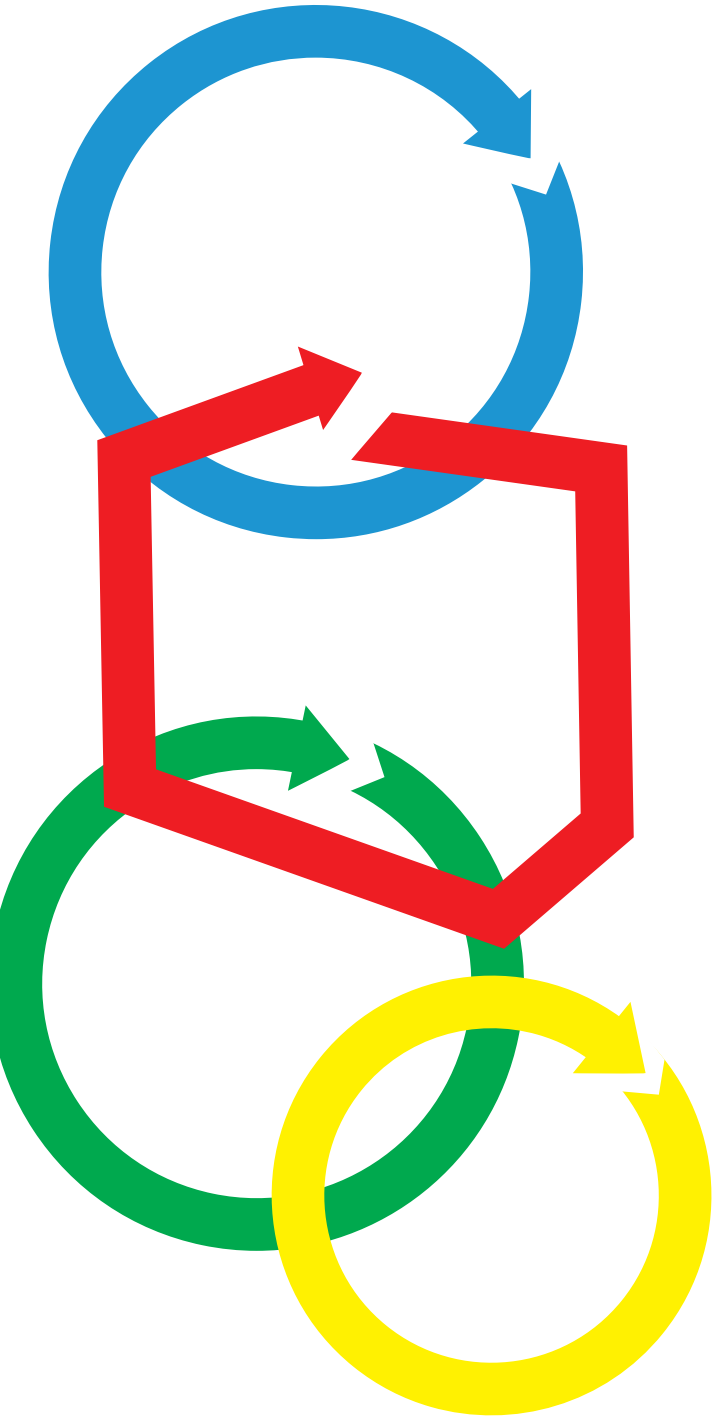
STANDARD „IDEALNY" SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW OPAKOWANIOWYCH

Inicjatywa ujednolicenia instrukcji zbierania selektywnego odpadów komunalnych w Polsce.

Partnerzy:
Fundacja na rzecz Odzysku Opakowań Aluminiowych RECAL
Fundacja ProKarton
Stowarzyszenie Papierników Polskich
Stowarzyszenie „Polski Recykling"
Związek Pracodawców Polskie Szkło



Charakterystyka inicjatywy:

W Polsce za **selektywne zbieranie odpadów** odpowiadają gminne systemy gospodarowania odpadami. Zazwyczaj każda spośród **2 479 gmin samodzielnie ustala szczegółowe zasady zbierania selektywnego** poprzez przepisy prawa miejscowego. Wyjątek stanowią związki międzygminne, ale niezależnie od formy organizacji, widoczne są istotne różnice w standardzie zbierania selektywnego pomiędzy poszczególnymi samorządami. Sytuacja ta dotyczy zarówno żółtego pojemnika, jak i selektywnego zbierania szkła oraz papieru.

Fundacja RECAL od 6 lat prowadzi analizę instrukcji segregacji opakowań aluminiowych w 50 największych miastach w Polsce. **Aktualna sytuacja w zakresie postępowania z opakowaniami aluminiowymi wykazuje fundamentalne różnice w zbieraniu selektywnym praktycznie większości tych opakowań.** Najdalej idącym przykładem są stosunkowo liczne przypadki zakazywania zbierania selektywnego niektórych frakcji np. folii aluminiowej czy metalowych aerozoli, co wprost stoi w sprzeczności z planowaną modernizacją systemu ROP w Polsce.

Poruszając temat instrukcji segregacji, konieczne jest podkreślenie zazwyczaj wielotorowego informowania mieszkańców o zasadach zbierania selektywnego obejmującego obok informacji umieszczonych bezpośrednio na pojemnikach, ulotki, internetowe wyszukiwarki odpadów, spoty radiowe, telewizyjne oraz internetowe.



Podstawy prawne i dokumenty odniesienia:

Standard został opracowany z uwzględnieniem: rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2025/40 w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych (Rozporządzenie Packaging and Packaging Waste – PPWR), w szczególności art. 6, art. 12, art. 13, art. 50 oraz załączników II, VII i X, a także technicznej propozycji JRC dotyczącej harmonizowanych etykiet segregacyjnych dla opakowań i pojemników. W zakresie nieuregulowanym niniejszy dokument należy stosować z uwzględnieniem przepisów krajowych i lokalnych zasad organizacji systemu komunalnego.

Ogólny zakres zbierania selektywnego regulowany jest Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów:

- z papieru, w tym odpady z tektury, odpady opakowaniowe z papieru i odpady opakowaniowe z tektury, zbiera się w pojemnikach lub workach koloru niebieskiego, oznaczonych napisem „Papier";
- ze szkła, w tym odpady opakowaniowe ze szkła, zbiera się w pojemnikach lub workach koloru zielonego, oznaczonych napisem „Szkło". Jeżeli frakcję (..) zbiera się w podziale na szkło bezbarwne i kolorowe, szkło bezbarwne zbiera się w pojemnikach lub workach koloru białego, oznaczonych napisem „Szkło bezbarwne", a szkło kolorowe – w pojemnikach lub workach koloru zielonego, oznaczonych napisem „Szkło kolorowe";
- metali, w tym odpady opakowaniowe z metali, odpady z tworzyw sztucznych, w tym odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych, oraz odpady opakowaniowe wielomateriałowe, zbiera się w pojemnikach lub workach koloru żółtego, oznaczonych napisem „Metale i tworzywa sztuczne";



Dwa poziomy komunikacji:

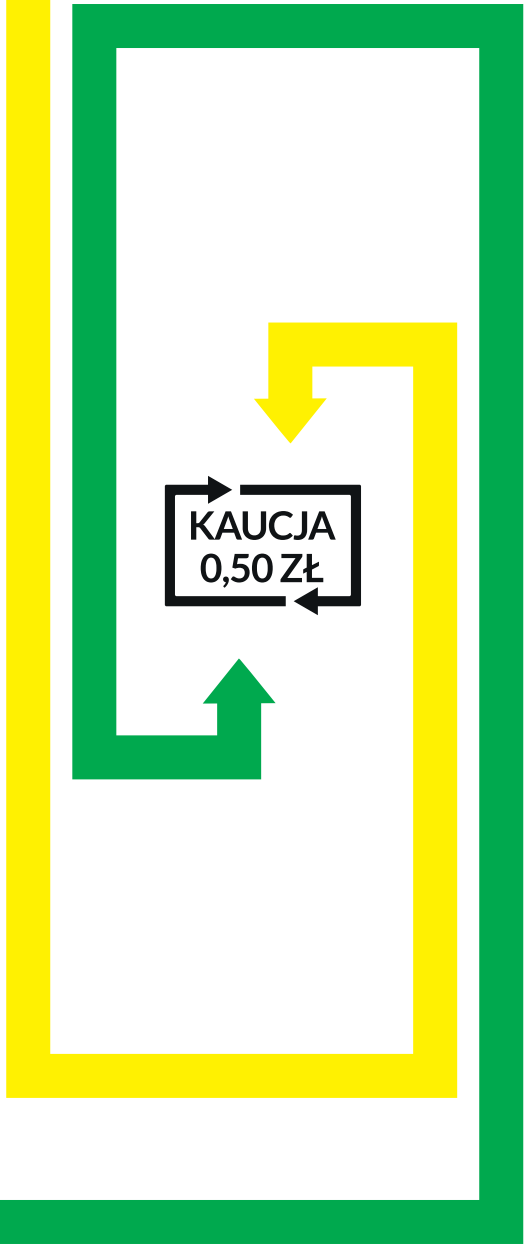
Standard rozróżnia dwa poziomy informacji: instrukcję dla mieszkańca, której celem jest wskazanie właściwego pojemnika lub ścieżki postępowania, oraz warstwę techniczno-regulacyjną, która przypisuje opakowanie do kategorii materiałowej PPWR i do projektowanego oznakowania JRC. Wykaz ten stanowił punkt wyjścia do prac nad standardem „idealnym", aby uniknąć ewentualnych sprzeczności regulacji unijnych z krajowymi. Warstwa techniczno-regulacyjna nie powinna komplikować instrukcji dla mieszkańca, lecz powinna zapewniać spójność dokumentu z przyszłą harmonizacją oznakowania opakowań w Unii Europejskiej.

Proponowane rozwiązanie:

Zakres tematyczny podzielony jest na kilka obszarów. Pierwszy obejmuje bezpośrednio instrukcje segregacji publikowane dla mieszkańców, aby mogli dokonać prawidłowego podziału odpadów przy pojemnikach do segregacji. Obszar drugi (planowany w następnym etapie) dotyczy technicznych zaleceń dla branżystów i prawidłowego postępowania z odpadami zebranymi selektywnie, aby ich jakość nie uległa istotnemu pogorszeniu podczas ich sortowania, doczyszczania, magazynowania i transportu do recyklingu.

Charakter standardu:

Niniejszy dokument ma charakter branżowego standardu rekomendacyjnego. Jego celem jest ujednolicenie i uproszczenie komunikacji dotyczącej selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych. Dokument nie zastępuje przepisów prawa powszechnie obowiązującego, regulaminów utrzymania czystości i porządku w gminach ani lokalnych instrukcji wynikających z organizacji systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.



System kaucyjny:

W Polsce z dniem 1.10.2025 r. został uruchomiony system kaucyjny na opakowania:

- jednorazowe butelki z tworzyw sztucznych o pojemności do 3 litrów,
- szklane butelki wielokrotnego użytku o pojemności do 1,5 litra,
- puszki metalowe o pojemności do 1 litra.

Opakowania objęte kaucją należy oddać do odpowiedniego punktu zwrotu. Bardzo ważne jest żeby opakowań kaucjonowanych nie zgniatać, aby możliwe było ich przyjęcie na podstawie czytelnego kodu kreskowego i niezmienionego kształtu. Gminna zbiórka pojemnikowa do żółtego pojemnika jest ścieżką rezerwową wyłącznie w sytuacji gdy zwrot w ramach systemu kaucyjnego nie jest możliwy.

Wstępne informacje:

Instrukcje dotyczą odpadów opakowaniowych. Nie obejmują odpadów, które także mogą być poddane recyklingowi albo wg przepisów nie są opakowaniami, np. podgrzewacze (świeczki – ang. tea lights).

Ważne uwagi do postępowania z wszystkimi odpadami opakowaniowymi:

- opakowanie opróżnić do końca (nie myć)
- w miarę możliwości oderwać etykietę
- aluminiowe folie, w tym wieczka oderwane od plastikowych kubków, zgniatamy
- nakrętki zostawić na butelkach szklanych
- zgnieść opakowania przed wyrzuceniem (nie dotyczy szkła)

STANDARD „IDEALNY” SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW OPAKOWANIOWYCH



POJEMNIK ŻÓŁTY

Merytorycznie odpowiedzialni:
Fundacja RECAL, Fundacja ProKarton oraz Stowarzyszenie Polski Recykling

Wrzucać:

- opakowania z tworzyw sztucznych po napojach, żywności oraz kosmetykach
- puszki po napojach i żywności
- kartony po płynnej żywności (po mleku i sokach)
- folie i inne opakowania z tworzyw sztucznych
- elastyczne opakowania plastikowe i metalizowane
- opakowania po dezodorantach (aerozole) – całkowicie opróżnione
- folia i tacki aluminiowe
- aluminiowe wieczka (oderwane)
- tubki aluminiowe i plastikowe
- pudełka i foremki metalowe
- kapsle i zakrętki
- kapsułki po kawie (nie opróżniać)

Nie wrzucać:

- baterii i akumulatorów
- sprzętu elektrycznego i elektronicznego
- opakowań po produktach niebezpiecznych (np.: farby, lakiery, rozpuszczalniki, środki ochrony roślin, chemia techniczna oraz opakowania z pozostałościami substancji niebezpiecznych)
- plastikowych zabawek
- opakowań plastikowych po olejach silnikowych, smarach, olejach spożywczych
- tekstyliów
- odpadów remontowo-budowlanych
- odpadów medycznych z tworzyw sztucznych typu: strzykawki, wenflony, niezużyte leki



POJEMNIK BIAŁY / ZIELONY

Merytorycznie odpowiedzialny:
Związek Pracodawców Polskie Szkło

Wrzucać:

- szklane butelki po napojach i żywności
- szklane słoiki po żywności
- szklane opakowania po kosmetykach

Nie wrzucać:

- szklanek i kieliszków
- kubków
- talerzy
- naczyń i garnków
- żarówek i świetlówek
- szyb i okien
- doniczek ceramicznych
- opakowań z lekami



POJEMNIK NIEBIESKI

Merytorycznie odpowiedzialne:
Stowarzyszenie Papierników Polskich

Wrzucać:

- opakowania z papieru lub tektury
- gazety i czasopisma
- katalogi, prospekty, foldery
- papier szkolny i biurowy
- książki i zeszyty
- torebki papierowe
- papier pakowy
- papierowe tacki, talerze i pudełka na żywność

Nie wrzucać:

- papieru powlekanego folią i kalką
- kartonów po płynnej żywności
- laminowanych kubków po napojach
- tubek po przekąskach wykonanych z różnych materiałów
- papieru higienicznego
- pieluch jednorazowych i podpasek
- pampersów i podkładek
- tapet
- innych odpadów komunalnych (w tym niebezpiecznych)



Sposób segregacji					Powiązanie z PPWR		
Nazwa opakowania	Kolor pojemnika w Polsce	Objęcie kaucją	Specjalne przygotowanie	Dodatkowe uwagi (w tym inna nazwa)	Kolor materiałowy wg JRC *	Główny materiał opakowaniowy wg tab. 1, zał. 2 PPWR	Nr głównego materiału opakowaniowego wg tab. 1, zał. 2 PPWR
aerozole metalowe	żółty	nie	całkowicie opróżnić	dezodorant, lakier do włosów	szary	metal	4, 5
blistry	żółty	nie	nie oddzielać warstw	elastyczne opakowanie po lekarstwach	szary, żółty	metal lub elastyczne tworzywa sztuczne, w tym materiały wielomateriałowe – elastyczne	6, 18
butelki metalowe	żółty	nie	–	–	szary	metal	4, 6
butelki plastikowe objęte kaucją (do 3 l)	żółty	tak	–	do żółtego jeśli nie można oddać do kaucyjnego punktu zwrotu	żółty	sztywne tworzywo PET, HDPE	7, 12, 17
doniczki ceramiczne	czarny	nie	–	–	–	–	–
elastyczne opakowania foliowe z PET nie objęte kaucją	żółty	nie	–	folie	żółty	elastyczny PET	9
elastyczne opakowania z tworzyw sztucznych	żółty	nie	–	folie i tubki, w tym opakowania wielowarstwowe i wielomateriałowe	żółty	elastyczny polipropylen	13
folia aluminiowa	żółty	nie	zgnieść	–	szary	metal	6
folie wielowarstwowe i wielomateriałowe z tworzyw sztucznych	żółty	nie	zgnieść	folie i tubki, w tym opakowania wielowarstwowe i wielomateriałowe	żółty	elastyczny polietylen	11
kapsle	żółty	nie	oddzielić od butelki	zamknięcie koronowe	szary	metal	4, 6
kapsułki po kawie	żółty	nie	nie opróżniać	–	szary	metal	6

Sposób segregacji					Powiązanie z PPWR		
Nazwa opakowania	Kolor pojemnika w Polsce	Objęcie kaucją	Specjalne przygotowanie	Dodatkowe uwagi (w tym inna nazwa)	Kolor materiałowy wg JRC *	Główny materiał opakowaniowy wg tab. 1, zał. 2 PPWR	Nr głównego materiału opakowaniowego wg tab. 1, zał. 2 PPWR
kartony do płynnej żywności	żółty	nie	nie rozdzielać elementów, słomki papierowe zostawić w kartonie	karton na mleko, karton na sok, wielomateriałowy karton	pomarańczowy	opakowania wielomateriałowe składające się w większości z papieru/tektury	3
kieliszki	czarny	nie	–	–	–	–	–
koperty bąbelkowe	niebieski	nie	oddzielić folię bąbelkową do żółtego pojemnika	–	pomarańczowy	opakowania wielomateriałowe składające się w większości z papieru/tektury	3
koperty papierowe	niebieski	nie	–	–	niebieski	opakowania z papieru i tektury	2
koperty z okienkiem	niebieski	nie	oddzielić folię bąbelkową do żółtego pojemnika	–	pomarańczowy	opakowania wielomateriałowe składające się w większości z papieru/tektury	3
kubki szklane lub ceramiczne	czarny	nie	–	–	–	–	–
laminowane kubki po napojach	żółty	nie	nie oddzielać warstw	laminowany kubek, wielowarstwowy kubek, kubek papierowy	pomarańczowy	opakowania wielomateriałowe składające się w większości z papieru/tektury	3
naczynia kuchenne	czarny	nie	–	–	–	–	–
opakowania metalowe	żółty	nie	–	–	szary	metal	4, 5
opakowania na produkty nabiałowe z tworzyw sztucznych	żółty	nie	–	opakowania przetworów mlecznych (jogurty, serki), tacki, kubki i inne pojemniki na żywność	żółty	twardy PS i XPS	15
opakowania papierowe elastyczne	niebieski	nie	czyste do niebieskiego, zabrudzone do czarnego	owijki, rożki, przykrywki	niebieski	opakowania z papieru i tektury	2
opakowania sprzętu AGD i RTV	niebieski	nie	elementy z papieru i tektury zgnieść lub rozłożyć, czysty styropian, folie, pianki i inne elementy z tworzyw sztucznych do żółtego pojemnika	owijki, rożki, przykrywki	niebieski	opakowania z papieru i tektury	2

Sposób segregacji					Powiązanie z PPWR		
Nazwa opakowania	Kolor pojemnika w Polsce	Objęcie kaucją	Specjalne przygotowanie	Dodatkowe uwagi (w tym inna nazwa)	Kolor materiałowy wg JRC *	Główny materiał opakowaniowy wg tab. 1, zał. 2 PPWR	Nr głównego materiału opakowaniowego wg tab. 1, zał. 2 PPWR
opakowania z biodegradowalnych tworzyw sztucznych	bioodpady	nie	koniecznie brązowy worek	biodegradowalne tworzywa sztuczne (1) – sztywne (na przykład PLA, PHB) i elastyczne (na przykład PLA)	brązowy	zarówno opakowani sztywne jak i elastyczne	19
opakowania z lekami	Zanieść do apteki – osobna zbiórka	–	–	–	–	–	–
pampersy i podkładki	czarny	nie	–	–	–	–	–
papier higieniczny	czarny	nie	–	–	–	–	–
papier pakowy	niebieski	nie	–	–	niebieski	opakowania z papieru i tektury	2
papier powlekany folią i kalką	czarny	nie	–	–	pomarań-czowy	opakowania wielomateriałowe składające się w większości z papieru/tektury	3
papierowe worki po nawozach	niebieski	nie	tylko jeżeli są czyste, puste i nie mają warstwy foliowej – w innym przypadku do czarnego	–	niebieski	opakowania z papieru i tektury	2
papierowe worki po materiałach budowlanych	niebieski	nie	tylko jeżeli są czyste, puste i nie mają warstwy foliowej – w innym przypadku do czarnego	–	niebieski	opakowania z papieru i tektury	2
papierowe wytłoczki do jajek	niebieski	nie	czyste do niebieskiego, zabrudzone do czarnego	–	niebieski	opakowania z papieru i tektury	2

Sposób segregacji					Powiązanie z PPWR		
Nazwa opakowania	Kolor pojemnika w Polsce	Objęcie kaucją	Specjalne przygotowanie	Dodatkowe uwagi (w tym inna nazwa)	Kolor materiałowy wg JRC *	Główny materiał opakowaniowy wg tab. 1, zał. 2 PPWR	Nr głównego materiału opakowaniowego wg tab. 1, zał. 2 PPWR
pieluchy jednorazowe i podpaski	czarny	nie	–	–	–	–	–
podkładki pod wyroby spożywcze	niebieski	nie	przy niewielkim zabrudzeniu do niebieskiego pojemnika, przy większym do czarnego	–	niebieski	opakowania z papieru i tektury	2
pozostałe opakowania elastyczne z tworzyw sztucznych na wyroby medyczne i termoformowane	żółty	nie	–	torebki, blistry, opakowania termoformo-wane, opakowania próżniowe, opakowania ze zmodyfikowaną atmosferą/ wilgotnością, w tym elastyczne duże pojemniki do przewozu luzem, torby, folia stretch	żółty	pozostałe opakowania elastyczne, w tym wielomateriałowe	18
pozostałe opakowania plastikowe nie objęte kaucją	żółty	nie	–	formaty opakowań sztywnych inne niż butelki i butle (w tym naczynia, kubeczki, słoiki, kubki, jedno-i wielowarstwowe tacki i pojemniki, pojemniki aerozolowe)	żółty	sztywne tworzywo PET, HDPE, PP	8, 12, 14, 17
pozostałe opakowania sztywne z tworzyw sztucznych innych niż poliolefiny	żółty	nie	–	różne opakowania twarde	żółty	pozostałe twarde tworzywa sztuczne (np. PVC, PC, ABS), w tym materiały wielomateriałowe	17
pozostałe sztywne opakowania z PET nie objęte kaucją	żółty	nie	–	pojemniki, butelki, tacki, naczynia i tubki	żółty	twardy PET	10
pozostałe sztywne opakowania z tworzyw sztucznych	żółty	nie	–	skrzynie i palety, płyty faliste z tworzyw sztucznych, pojemnik na płyny	żółty	twardy HDPE i PP – opakowania kosmetyczne,	14

Sposób segregacji					Powiązanie z PPWR		
Nazwa opakowania	Kolor pojemnika w Polsce	Objęcie kaucją	Specjalne przygotowanie	Dodatkowe uwagi (w tym inna nazwa)	Kolor materiałowy wg JRC *	Główny materiał opakowaniowy wg tab. 1, zał. 2 PPWR	Nr głównego materiału opakowaniowego wg tab. 1, zał. 2 PPWR
pudełka z papieru, tektury litej lub tektury falistej	niebieski	nie	zgnieść, usunąć folie, taśmy i inne luźne elementy z tworzyw sztucznych do żółtego pojemnika	pudełka do zapałek, papierowe opakowania po kosmetykach, papierowe opakowania po lekach, pudełka po słodyczach	niebieski	opakowania z papieru i tektury	2
puszki napojowe	żółty	tak	–	do żółtego jeśli nie można oddać do kaucyjnego punktu zwrotu	szary	metal	4, 5
puszki żywnościowe	żółty	nie	–	–	szary	metal	4, 5, 6
saszetki	żółty	nie	opróżnić zawartość, bez resztek żywności, zgnieść	pouch	żółty	polietylen / polipropylen – elastyczne	11, 13
szklane butelki po napojach i żywności	zielony/ biały	nie	metalowe nakrętki butelek możemy zostawić na opakowaniu; pozostałe zamknięcia wrzucamy do pojemnika przeznaczonego na tworzywa sztuczne i metale	butelki szklane wielokrotnego użytku powinny być zwracane w sklepach; etykietę można odkleić i wrzucić do odpowiedniego pojemnika: do papieru (papierowa) albo do tworzyw (plastikowa)	do potwier-dzenia	szkło	1
szklane opakowania po kosmetykach	zielony/ biały	nie	zamknięcia wrzucamy do pojemnika przeznaczonego na tworzywa sztuczne i metale	etykietę można odkleić i wrzucić do odpowiedniego pojemnika: do papieru (papierowa) albo do tworzyw (plastikowa)	do potwier-dzenia	szkło	1
szklane słoiki po żywności	zielony/ biały	nie	zamknięcia wrzucamy do pojemnika przeznaczonego na tworzywa sztuczne i metale	etykietę można odkleić i wrzucić do odpowiedniego pojemnika: do papieru (papierowa) albo do tworzyw (plastikowa)	do potwier-dzenia	szkło	1

Sposób segregacji					Powiązanie z PPWR		
Nazwa opakowania	Kolor pojemnika w Polsce	Objęcie kaucją	Specjalne przygotowanie	Dodatkowe uwagi (w tym inna nazwa)	Kolor materiałowy wg JRC *	Główny materiał opakowaniowy wg tab. 1, zał. 2 PPWR	Nr głównego materiału opakowaniowego wg tab. 1, zał. 2 PPWR
szklanki	czarny	nie	-	-	-	-	-
sztywne opakowania izolacyjne na produkty przetwórstwa rybnego i ochronne na sprzęt AGD z tworzyw sztucznych	żółty	nie	ewentualnie kierować na PSZOK	opakowania twarde (w tym pudełka na ryby / AGD i tacki)	żółty	twardy EPS	16
sztywne opakowania z tworzyw sztucznych	żółty	nie	-	pojemniki, butelki, tacki, naczynia	żółty	sztywny polipropylen	12
szyby lub okna	Odpad budowlany – osobna zbiórka	nie	-	-	-	-	-
tacki aluminiowe	żółty	nie	-	foremka aluminiowa	szary	metal	6
tacki i talerze papierowe	niebieski		nie oddzielać warstw	-	pomarań-czowy	opakowania wielomateriałowe składające się w większości z papieru/tektury	3
talerze	czarny	nie	-	-	-	-	-
tapety	czarny	nie	-	-	-	-	-
torby papierowe	niebieski	nie	-	torby na zakupy	niebieski	opakowania z papieru i tektury	2
tuby papierowe	niebieski	nie	-	-	niebieski	opakowania z papieru i tektury	2
tubki aluminiowe	żółty	nie	-	-	szary	metal	6

Sposób segregacji					Powiązanie z PPWR		
Nazwa opakowania	Kolor pojemnika w Polsce	Objęcie kaucją	Specjalne przygotowanie	Dodatkowe uwagi (w tym inna nazwa)	Kolor materiałowy wg JRC *	Główny materiał opakowaniowy wg tab. 1, zał. 2 PPWR	Nr głównego materiału opakowaniowego wg tab. 1, zał. 2 PPWR
tuby po przekąskach wykonane z różnych materiałów	żółty	nie	nie rozdzielać, zgnieść	–	pomarańczowy	opakowania wielomateriałowe składające się w większości z papieru/tektury	3
wieczka od produktów mlecznych	żółty	nie	oderwać od kubeczka, zgnieść	platynki	szary	metal	6
zakrętki butelek plastikowych	żółty	tak	nie oddzielać od butelki	nakrętka, zakrywka	żółty, szary	plastik / metal	4, 6, 17
zakrętki butelek plastikowych	żółty	nie	po zgnieceniu butelki zakręcić zakrętkę	nakrętka, zakrywka	żółty, szary	plastik / metal	4, 6, 17
zakrętki butelek szklanych	zielony	nie	zostawić na butelce	nakrętka, zakrywka	szary	metal	4, 6
żarówki lub świetlówki	Elektro-odpad – osobna zbiórka	nie	–	–	–	–	–

*** Kolor według JRC oznacza proponowane oznaczenie materiałowe wynikające z technicznej propozycji JRC dla przyszłego zharmonizowanego systemu oznakowania Unii Europejskiej. Kolor JRC nie zastępuje obecnie krajowych zasad selektywnego zbierania, lecz może stanowić punkt odniesienia dla przyszłej harmonizacji oznakowania opakowań i pojemników.**

STANDARD „IDEALNY” SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW OPAKOWANIOWYCH

Opracowali:

Katarzyna Godlewska, Stowarzyszenie Papierników Polskich
Michał Jastrzębski, Stowarzyszenie Papierników Polskich
Piotr Kardaś, Związek Pracodawców Polskie Szkło
Artur Łobocki, Fundacja na rzecz Odzysku Opakowań Aluminiowych RECAL
Sławomir Pacek, Stowarzyszenie „Polski Recykling”
Grzegorz Rękawek, Stowarzyszenie „Polski Recykling”
Łukasz Sosnowski, Fundacja ProKarton
Jacek Wodzisławski, Fundacja na rzecz Odzysku Opakowań Aluminiowych RECAL

Wydanie I, 2026